

Ungheri, tenendo conto dei gradi e dei meriti di ciascuno. Il segretario di lei dovrà informare, giorno per giorno, così lo sposo verso il quale viaggia, come il padre dal quale si è dipartita, dei particolari del viaggio. Giunta in Germania, faccia particolari carrezze alla gente del paese, "dicendo lo Imperatore essere vostro parente, como in verità è". Certamente il re suo sposo manderà al confine uomini e donne a riceverla, ed essa sia bene come dovrà comportarsi. Può darsi anche che venga il re in persona, travestito; e, incognito, non dia segno di averlo conosciuto; ma se esso fa atto di manifestarsi, si gitti subito da cavallo e gli faccia riverenza: "non perciò consentite lui ve tocchi altro che la mano". Con la suocera (la famosa Elisabetta Silagio) si stringa d'affetto, e si lasci da lei indirizzare in tutte le relazioni col re e consorte. Altro è soddisfare al proprio padre, altro al marito: quello essa lo vedeva solo di rado, con l'altro dovrà vivere in comunione continua; onde s'informi dei gusti di lui per contentarlo. La prima volta che s'incontrerà con lui, certamente si smarrirà alquanto: parli poco, e solo risponda alle domande che egli le rivolgerà: "che omne homo ama la donna prompta, ma non per sua casa". Quando le saranno state assegnate le stanze della sua abitazione, vi collochi in modo le donne della sua compagnia, che siano ben guardate; chieda al re persone scelte, che la servano; ami coloro, che suo marito ama. Badi che le persone condotte seco d'Italia non attachino briga con gli Ungheri; e si rammenti sempre che in altro modo la tratteranno i servitori di suo marito di quel che usavano i servitori di suo padre; questi si affrettavano a renderle onore in grazia del padre; questi si affrettavano a renderla onore in grazia del padre; quelli, come straniera, non la vedranno di molto buon occhio. Osservi il culto divino, curi le elemosine ai poveri, specie vergognosi, amministri saggiamente quanto le sarà assegnato per dotazione e sia parca nelle spese. Apprenda presto, con continuo e diligente esercizio, la lingua del paese, per esser in grado di dare udienze e conversare con coloro che la visiteranno. Nelle feste delle nozze intervengono certo signori e parenti e amici d'Alemagna, e ambasciatori d'ogni Stato: si instruisca presso il Re del modo da tenere con ciascuno. E sempre dia a vedere di esser contenta e lieta per avere avuto in sorte tal marito. Scriva spesso al padre, ai fratelli e alle sorelle, e anche ai servitori antichi di Napoli, fornendo loro ragguagli sulla vita che conduce e mandando loro alcune cosette del paese in cui si è trasferita, ché riusciranno certo assai accette. Scriva sovente al papa, cosa che le darà grande reputazione, "maxime in Ungaria, che fanno più extima de la fede apostolica che altri cristiani".

Benedetto Croce

egyikének érdemeit és rangját. Titkára napról napra tájékoztassa önt az utazás részleteiről, de a völégényét is, valamint édesapja udvarát. Amikor Németországba érkezik, kivételes kedvességgel közeledjen az ország lakói felé, „mondjátok azt, hogy a császár nektek rokonok, mint az így is van valójában.” Jegyese, a király, természetesen férfiakat és nőket fog küldeni az ország határához az ön fogadására, mert ő tudja hogyan kell viselkedni. Még az is lehetséges, hogy ő maga, személyesen, álrühában jön ön elé, és nem is fogja jelét adni annak, hogy ismeri önt; de, ha mégis megmutatja magát, majd leszáll a lováról és tisztelgetést tesz önnek: „ne engedjétek, hogy a kezeteken kívül bármilyen más testrészeteket érintse”. Anyósát (a híres Szilágyi Erzsébetet) ölelje meg szeretetteljesen és hagyja, hogy ő irányítsa önt a királlyal, a házastársával való minden kapcsolatban. Más dolog eleget tenni egy apa kéréseinek és más dolog ugyanez; a házastársával való viszonyban: apját Ön csak ritkán látta, férjével viszont folyamatosan egy közösségben kell élnie. Ezért tájékozód-

jon ura ízléséről, hogy mindenben örömet szerezzen neki. Amikor először fog találkozni vele, bizonyosan zavarban lesz; beszéljen keveset, és kizárólag a feltett kérdésekre válaszoljon: „minden férfit szeret az okos nőket, de nem a saját otthonában”. Amikor kijelölik a lakószobáit, a társalkodókat úgy helyezze el, hogy jól felügyelhetők legyenek. Kérjen szolgálatára a királytól válogatott személyeket: szeresse azokat, akiket férje is szeret. Gondoskodjon arról, hogy az Itáliából önt kísérő személyek ne kerüljenek összetűzésbe a magyarokkal; ne feledje, hogy férjének udvarában másképpen bánták majd önnel az udvartartás, mint ahogyan ez édesapja udvarában szokásos volt: ott igyekeztek megadni önnel a tisztelgetés alapjára való tekintettel, itt viszont, mivel külföldi, nem fognak túl jó szemmel nézni önmre. Gyakorolja buzgón a vallást, osszon alamizsnát a szegényeknek, különösen, ha azok nem követelőzőek, uralkodják bölcsen, ha erre felhatalmazást kap, legyen takarékos a költségekben. Tanulja meg gyorsan, gyakorolja folyamatosan és szorgalmasan az ország nyelvét, hogy képes legyen kihallgatáson fogadni az embereket. Az esküvői ünnepségeken bizonyosan részt vesznek majd németországi urak, rokonok és barátok, ott lesz minden külföldi állam nagykövete: tanulja meg előre a király közelében lévőket, hogyan kell majd viselkednie velük. Mindig keltsen olyan benyomást, hogy elégedetté és boldogtá teszi, hogy a sorstól ilyen férjet kapott. Irjon gyakran az édesapjának, fiú- és leánytestvéreinek, de még a korábbi nápolyi udvartartásának is. Mondja el nekik, milyen az élete, küldjön nekik apró ajándékokat, ezzel majd bizonyosan nagy örömet szerez; a körüben. Irjon gyakran a pápának is, mert így jó hírnevet szerhet magának azzal, hogy „a magyarországiak jobban tisztelik az apostoli hitet, mint más keresztények”.

Benedetto Croce

How might a nobleman at the court of Naples in the 15th century have imagined Hungary and Hungarian behavior in that period? This is what emerges from the notes of Benedetto Croce regarding a series of suggestions which Diomedes Carafa made to Beatrice d'Aragona, the bride-to-be of Hungarian King Mattia Corvino. We find in these notes, among many other things, a remark about the "innate jealousy of Hungarians," an observation on the influence of the pope and the church, and an exhortation to Beatrice to learn the Hungarian language.